

Kaavoittaja sai sähköpostin susihavainnoista lausuntoajan jälkeen Utajärvellä ja se oli ratkaiseva asia, kun kunnan päätös kaatui oikeudessa

Jouni Lampinen

14.8.2023 klo 17:43

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Maaselän tuulivoimapuiston kaavan, koska Utajärven kunnassa ei huomioitu riittävällä tavalla kaavoittajalle osoitettua sähköpostia susihavainnoista.

Kaavoittaja sai sähköpostin yksityiseltä henkilöltä osayleiskaavan lausuntoajan jälkeen ja ennen kaavan hyväksymistä valtuustossa.

Kunnan aiempien selvitysten mukaan alueella ei pitänyt olla merkittäviä susireviirejä. Edellä mainitussa sähköpostissa oli paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä saatuja tietoja kaava-alueella tehdyistä susihavainnoista.

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta heinäkuussa saatu lopputulos hämmästyttää, Utajärven kunnanjohtaja **Anne Sormunen** kertoo.

Viralliset selvitykset eivät riittäneet, Sormunen huomauttaa.

KHO:n päätöksen keskiössä olivat kaava-alueella tehdyt susihavainnot, jotka julkaistiin viranomaistietona vasta kaavan hyväksymisen jälkeen.

– Olimme tulkinneet, että saamamme aineisto on maaliin asti pätevä ja pystymme luottamaan kaavaprosesseihin.

Kunnassa tilanteesta tehty tulkinta oli väärä

KHO asettui päätöksessään samalle kannalle Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kanssa hylätessään kaavan.

Sormusen mukaan päätös vahvistaa sitä, että jokaisen kunnan työntekijän on oltava todella tarkkana yksityishenkilöiltäkin saatujen sähköpostien kanssa.

– Yksikin tällainen sähköposti kunnan työntekijälle ennen kaavan hyväksymistä voi tarkoittaa lopulta kaavan hylkäämistä, Sormunen jatkaa.

– Tämä on hyvä tiedostaa kunnan työntekijöiden keskuudessa ennen kuin valtuusto lyö lukkoon mitään.

Merkittävä sähköposti

Oikeus arvioi, että sähköpostilla annetuissa tiedoissa oli kyseessä merkittävästä määrästä laumahavaintoja, ei vain yksittäisistä susihavainnoista. KHO:n mukaan merkitystä ei ollut sillä, että tieto uudesta susireviiristä julkaistiin viranomaistietona vasta kaavan hyväksymisajankohdan jälkeen.

Yleiskaavan laatijan olisi pitänyt ennen yleiskaavan hyväksymistä ryhtyä tarpeellisiin lisäselvityksiin, oikeus katsoo.

Sormunen arvioi, että oikeudesta saatu linjaus ei ainakaan nopeuta vihreään energiaan siirtymistä.

– Tällaiset linjaukset hidastavat elinkeinoelämää.

Ympäristövaikutusten arviointiin on totuttu luottamaan, hän jatkaa.

”Pitemmän kaavan kautta”

Ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi tehtävä uudestaan, jotta Maaselän tuulivoimapuistohanke voi aikanaan edetä. Maaselän kaavan jatkotoimista päätetään yhdessä tuulivoimayhtiön kanssa.

– Voimme katsoa tätä nyt uudestaan pitemmän kaavan kautta, Sormunen sanoo.

Utajärven kunnan tuulivoimakuviot eivät ole pelkästään Maaselän tuulivoimapuiston seitsemän tuulivoimalaa sisältäneen hankkeen varassa, vaan kunnassa on jo pitempään ja laajemminkin panostettu tuulivoimaan.

– Meillä on monta tuulivoimapuistohanketta valmistelussa.

Muita Utajärven tuulivoimahankkeita KHO:n päätös ei keskeytä. Utajärvellä riittää myös aurinkovoimahankkeita noin 200 hehtaarin verran.

”Luontoarvoja kunnioittaen”

Sormunen painottaa, että sudet ja muut eläimet sekä ylipäättään luontoarvot ovat tärkeitä ja ne on huomioitava huolellisesti rakennettua ympäristöä kehitettäessä.

– Voimme rakentaa luontoarvoja kunnioittaen, esimerkiksi niin, että mahdollisena susien pesimisaikana ei rakenneta.

Susien mahdolliset liikkumiset alueella voidaan ottaa tarvittaessa huomioon rakentamisen yhteydessä, kunnanjohtaja lisää.

”Lausuntoajoilta lähti pohjaa”

Utajärven kunnanvaltuusto hyväksyi Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan marraskuussa vuonna 2020. Maaselän kaava herätti jo valmisteluvaiheessa mielipiteitä puolesta ja vastaan. Kaavasta on valitettu matkan varrella monista eri syistä.

Valittajat vetosivat esimerkiksi välke- ja maisemahaittoihin, asukkaiden epätasa-arvoiseen kohteluun ja linnustoa koskevien selvitysten puutteellisuuteen, mutta näihin valituksiin kaavapäätös ei kaatunut. Se kaatui susihavaintoihin.

Valtuuston päätöksestä tehdyn valituksen perusteella Pohjois-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi kaavan marraskuussa vuonna 2022. Sen jälkeen Utajärven kunta teki valituksen hallinto-oikeuden päätöksestä ja KHO otti valituksen pohjalta asian käsiteltäväkseen.

Suden puolella on luonnonsuojelulain pykälä, joka kieltää tiukasti suojeltujen direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen.

Jokaisessa susireviirin alueelle sijoittuvassa tuulivoimahankkeessa suositellaan laadittavaksi erillinen susiselvitys osayleiskaavan laatimisen ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -menettelyn aikana. Ja nyt kunnassa tiedetään vielä aiempaa enemmän, kunnanjohtaja jatkaa.

KHO:n ratkaisu on erittäin merkittävä päätös.

– Päätös vaikuttaa koko kaavoitusprosessiin. Jollain lailla lausuntoajoilta lähti pohjaa pois. Lausuntoajoilla ei ole enää yksin niin suurta painoarvoa.

